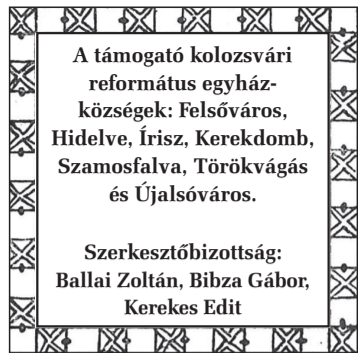

REFORMÁTUS HÍRADÓ

III. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

A támogató kolozsvári református egyház-
községek: Felsőváros,
Hidelve, Írisz, Kerekdomb,
Szamosfalva, Törökvgás
és Újalsóváros.

Szerkesztőbizottság:
Ballai Zoltán, Bibza Gábor,
Kerekes Edit

Inkubátorban keresztelni – lelkészek a kórházi betegágyak mellett

Egész Kolozsváron csak két református kórházlelkész dolgozik

A hitbe kapaszkodó betegek őrangyalai a kórházlelkészek, jelenlétük mérhetetlen nagy lelki erőforrás azok számára, akik minden körülmények között – a kórházi ágyon is – Istent keresik. Sokan elrettennek a feladattól: nap mint nap szemtanúja lenni a betegség jelentette élet-halál harcnak, nyomorúságos élethelyzeteknek, olykor megrongálódott emberi kapcsolatoknak, kiszolgáltatottságnak, magánynak. Balogh Gyöngyi és Buzogány Emese református kórházlelkészek naponta bekopognak a kórtermek ajtaján, nem tudva, mi vár rájuk a túloldalon. Egy-egy katolikus és unitárius kollégájukkal együtt ők ketten látják el Kolozsvár kórházait – „csak” mintegy tucatnyit sikerül. A Herbákba, a Zsidókórházba, a CFR-kórházba, járványkórházba, ortopédiára stb. például el sem jutnak. (Részletek a 7. oldalon)

ROHONYI D. IVÁN

További nyolc kórházlelkészre lenne szükség – a megyei tanács tehetetlen

Reformáljuk meg a reformáció ünnepét!

OROSZHEGYI ATTILA ZSOLT

A narancssárga süttőkökkel díszített, rémisztő maszkokkal fűszerezett Halloween party harsogása és az egyre inkább népünnepély jellegű gyertyalángos temetőjárás mellett sokan nem is tudják, hogy most van egyházunk egyetlen saját ünnepe, a reformációé.

A magára valamit is adó református egyháztag pontosan tudja, hogy október 31-e a reformáció emléknapja, és köti is hozzá rögtön a rég megtanult legenda nyomán a „wittembergi vártemplom kapuját”, ahova Luther Márton kiszegte ama bizonyos 95 tételt 1517-ben, újtárra indítva ezzel az egyház megújulását, a reformációt. Október 31. táján évről évre felemlégetjük azok nevét, akik a Luther szorgalmazta egyházi megújulást szívügyüknek tekintették, továbbvitték. Véletlenszerűen soroljuk egyházi tanítók és uralkodók nevét, különösen azokat, akik magyar földre hozták, itt felvirágoztatták az új hitet. Így kerül – a sokak által szinte magyarnak vélt – Kálvin János neve mellé a Bullinger Henriké, Zwingli Ulriché, Béza Tódo-

ré, Melanchton Fülöpé, az idén 450 éves Heidelbergi Káté kapcsán pedig Ursinus Zakariásé és Olevianus Gáspáré. Az ő magyarított neveik között soroljuk tovább a valóban magyar származású Dévai Bíró Mátyás, Méliusz Juhász Péter, az erdélyi szász születésű Heltai Gáspár nevét, a bibliafordító Károli Gáspárét, a zoltárköltő Szenczi Molnár Albertét. Hitújító teológusok mellé sorakoztatjuk Bölcs Frigyes választófejedelmet, de sokkal inkább erdélyi főuraink nevét, a János Zsigmondét, Bocskai Istvánét, a Rákócziakét és a Kemény Jánosét – idén pedig különösen sokszor a 400 éve Kolozsváron fejedelemmé választott Bethlen Gáborét.

Egyre többször hallok így: „reformáció emléknapja”, és mindig belém hasít a fájdalom, hiszen emléke, emléknapja csak annak van, ami már elmúlt. Valóban így lenne? Református egyháztagjaink, lelkészeink szerint a reformációt múlt időben lehet emlegetni, mint aminek már csak emléke és emléknapja van? Ezért szakad meg a felemlégetett névsor a XVIII–XIX. században élőkkel? Maga a reformáció szó dinamizmust sugall, és a reformátori „Ecclesia semper reformanda est” örökség szerint ennek állandó dinamizmusnak, folyamatos megújulásnak kell lennie.

Október 31. a Reformáció Ünnepe. Idén csütörtökre esik, tehát november 3-án, vasárnap tartjuk meg! Hogy is van ez? Mondhatnánk hát így is: reformáció ünnepe valamikor október 31-e táján van. Mozgatható-

vá tettük az ünnepnapot, emléknappá merevítettük a reformációt, befejezettnek, lezártnak tekintjük a hitújítók és hitvédők névsorát, és csodálkozunk, hogy reformáció ünnepén kevesebb egyháztagunk van a templomban, mint ahányan kimennek a temetőbe gyertyát gyújtani, mint ahányat elcsábít az üzleti Halloween külsősége.

Tartsuk meg a reformáció ünnepét akkor, amikor van, október 31-én, hiszen egyházunknak ez az egyetlen saját ünnepe. Egy idős magyarpalatkai bácsi mondta még teológus koromban: „Az ortodoxoknak annyi szentjük van, és mind megünnepelik, nekünk meg csak ez az egy ünnepünk van, és ezt sem akkor tartjuk, amikor van!” Faluhelyen, ahol alig néhányan dolgoznak

kötött munkaidőben, könnyű csütörtökön ünnepelni – mondhatnák, de: a legtöbb városi gyülekezetben délelőtt és délután is tartanak ünnepi istentiszteletet.

Reformáljuk meg a reformáció ünnepét! Kezdjük önmagunkkal. Tegyük csak oda mi is a nevünket a reformátorok sorának végére, és nézzük meg, mivel járulhatunk hozzá egyházunk növekedéséhez, hitünk megtartásához és továbbadásához. Szinte biztos, nevünket nem látják majd viszont késői utódok a történelemkönyvek lapjain, de nem is ez fontos. Elég lenne, ha gyermekeink elmondanák: édesapám/édesanyám tanította meg nekem az első imádságot, és unokáink velünk együtt jönnének a templomba református módon, magyarral dicsérni az Istent.

ROHONYI D. IVÁN

Holnap a honlapon

KISS GÁBOR

Sok-sok tanulmány született már arról: mire jó egy honlap. Persze mindegyik másképp működik, vannak eltérő részek, de bármely weboldal elsődleges feladata a tájékoztatás, hiteles és pontos információt adni az illető szervezetről, amolyan hídnak lenni a szervezet és a böngésző személy között. Nincs ez másképpen az Erdélyi Református Egyházkerület honlapjával sem. A www.reformatus.ro néhány hónapja megújult. Nemcsak külsejében, tartalmában is. Nem enyém az érdem, hiszen biztos nem lenne annyi látogatója ma az oldalnak, ha annak idején Szabó Mihály rendszergazda (ma magyarbikali lelkipásztor) nem szerez hűséges közönséget, akik megszokták, hogy reggel, ébredés után, délelőtt az irodában, kávé mellett, vagy este, amikor hazaérnek a munkából, megnézik, milyen új hírek jelentek meg szolgáltatásairól, volt gyülekezetükről vagy gondnoktársukról, aki egy másik egyházközségben teljesít szolgálatot. Ahogy két honlap nem egyforma, úgy a szerkesztők is másképpen gondolkodnak, dolgoznak. Amikor megtalált az a feladat, eldöntöttem: amennyiben lehet, saját híreket fogok feltölteni. Aztán rájöttem, hogy az egyszemélyes hírportált nem is olyan könnyű működtetni, de javíthatatlan vagyok, vallom, hogy a saját tartalom még mindig jobb, mint az átvett cikkek. Vagy fogalmazzunk inkább úgy, hogy amennyiben van rá humán erőforrás, nyereségebb a saját tartalom, hisz az olvasó mindig újat kap, olyat, amit nem olvasott másik portálon vagy nyomtatásban. A reformatus.ro szerepe elsősorban az Erdélyi Református Egyházkerületben történelekről beszámolni. De ennél sokkal több lehetőség van benne: történelmünket bemutatni régmúlt idők lelkipásztorainak az életén keresztül, meg lehet mutatni azt is, hogy a jelen lelkipásztorai miben jeleskednek, hiszen, mint nem is olyan régen kiderült, vannak lelkészek, akik festenek, metszeteket, ékszerket készítenek. Az internetes felület kimeríthetetlen, és minden ötletnek van hely rajta. A kérdés mindig csak az, hogy a közösség, amelynek és amelyért készült, hajlandó-e kihasználni a lehetőséget úgy, hogy a megújulás folyamatos, még teljesebb legyen.

A szervátültetés (transzplantáció)

Sorozatunknak – amelyben a Romániai Református Egyház bioetikai kérdésekkel kapcsolatos tanítását ismertetjük – következő fejezetéhez érkezünk, melynek tárgya a szervátültetés, idegen szóval transzplantáció. Az első fejezet arra tanított, hogy az élet Istené, majd a további fejezetekben a művi terhességmegszakítás (abortusz), illetve a kegyes halál (eutanázia) kérdését jártuk körül, és sok elszomorító, csaknem megbotránkozató tényrel találkoztunk. E mostani fejezetnek a tanítását kissé nyugodtabban olvashatjuk, bár embertársaink részéről a szervátültetéssel szemben is találkoznak fenntartásokkal.

■ A szervátültetés az a műtét, amellyel egy beteg emberből működésképtelenné vált szervet, szervrészt vagy szövetet eltávolítanak, és donortól származó szervvel, szervrészsel vagy szövettel helyettesítik. Ilyen donor lehet élő ember is, például vese, gerincvelő átültetésénél, ebben az esetben a donor leggyakrabban a betegnek rokona, közeli hozzátartozója – az esetek többségében azonban a donor elhunyt személy. A halál beállta után ugyanis a legtöbb szerv rövid ideig, néhány óráig még életképes. Jelenleg átültethető a szív, a vese, a máj, a hasnyálmirigy, a tüdő, a vékonybél és a csecsemőmirigy. Az ún. xenotranszplantáció (azaz állatból származó szervek, szövetek emberbe való ültetése) az orvostudomány újabb lehetősége, amelynek etikai vonatkozásait ezután fogják megvizsgálni. Világviszonylatban nagyon sok beteg van várólistán, akik megfelelő donorra várnak, hogy egészséges szervhez jussanak.

Várakozás

Önmagában véve tehát rendkívüli lehetőségről van szó. Néhány évtizeddel ezelőtt, ha valaki a szív, máj, vese működésének elégtelenségében szenvedett, belehalt. Azaz ezen szervnek betegségén kívül egészséges volt, hozzájárulhatott volna még mindahhoz, amire az élet lehetőségét nyújt, de ezen létfontosságú szervek egyikének megbetegedése miatt – amely nem tekinthető feltétlenül Isten akaratának, legtöbb esetben sokkal inkább az emberiség engedetlensége és egészségtelen életmódja az oka, mint például a túlzott alkoholfogyasztás, dohányzás, mozgásszegény életmód, egészségtelen táplálkozás – idő előtt távoznia kellett szerettei köréből. Manapság azonban lehet még egy esély az életben maradásra. Az átültetés nyomán a beteg életben maradásának esélye rendkívüli mértékben megnő, aki által gyakran hosszú évekig viszonylag egészséges és munkaképes lehet.

Egyházunk is igenli ezt az életmentő eljárást, és úgy tekinti, hogy a szervátültetés a gyógyító tudomány kezében Isten ajándéka.

Tévhitek okozzák az elutasítást

Meg kell említenünk azonban egy eltérő jelenséget is, ami-

A szervátültetés Isten ajándéka – legyen önkéntes és ingyenes

kor ellenállás van a szervátültetéssel szemben a lehetséges donor és hozzátartozói részéről vagy akár a szervátültetéssel megmenthető beteg, illetve hozzátartozói részéről. Nemrég egy autóbalesetről értesültem, amelyben egy fiatalember vesztette életét, s a körülöttem állók szörnyűködve, megbotránkozva mondták egymásnak, hogy „szegény szülőktől megkérdezték, felajánlják-e a szerveit”.

Úgy gondolom, hogy a szervek felajánlásának vagy elfogadásának elutasítása mögött a halál utáni étellel kapcsolatos tévhit húzódik meg. Sokan úgy hiszik, hogy a feltámadott testnek köze lesz a jelenlegi földi testhez. A Szentírás azonban egyértelműen azt üzeni, hogy jelenlegi testünk csupán erre a földi életre adatott, az örökkévalóságban pedig másik, „dicsőséges” testet kapunk, mely „Krisztus dicsőséges testéhez hasonlatos lesz” (Heidelbergi Káté 57. kérdés). Krisztus dicsőséges testének jellemzője, hogy pl. az emmausi tanítványok nem ismerik fel, csak a kenyér megtöréséről (Lk 24,30–31), aztán egyszer csak megjelenik a bezárt ajtók ellenére a tanítványok szobájában (Jn 20,19), vagy amikor az emmausi tanítványok felismerik, egyszerűen eltűnik a szemek elől. Pál apostol is hangsúlyozza: „test és vér nem örökölheti Isten országát, sem a romlandóság a romolhatatlanságot” (1Kor 15,50).

Amennyiben viszont mégis szükséges lenne a földi test az

örök élethez, az a test, melyet a Szentírás bomló sátorháznak nevez (2Kor 5,1), akkor Istennek az Ő hatalmával le kellene győznie azt a természeti átalakulást is (nemcsak a szervátültetés során keletkezett kavargást), ami az eltemetett holttesteken bekövetkezik. Jób könyve meg is említi a férgek (Jób 17,13), amelyek lebontják az emberi testet, széthordják és összekeverik. Vagy mi történhet az háborús szörnyűség utáni tömegsírban? Ha Istennek hatalma van azokat az atomokat ismét összeilleszteni, mint az Ezékiel látomásában az élettelen, szétszórta csontokból élő sereget állítani (Ez 37), akkor minden bizonytalanságot elvetve a szervátültetés sem lesz akadály. Előtte, hogy minden újra a helyére tegyen. Hogy egy ilyen szerv több kilométerre is kerülhet, esetleg országhatárokon vagy földrészekeken túlra, az csak előttünk nagy távolság, Isten előtt, aki a világmindenséget alkotta, nincs tér és idő, előtte „ezer esztendő anynyi, mint a tegnapi nap, amely elmúlt” (Zsolt 90), s a földgolyó maga egy porszem, hát akkor benne az ember? Azért idézek ilyen sok bibliai igét, mert egyrészt a feltámadás hitünk egyik alappillére, másrészt pedig szinte kizárólag az ezzel kapcsolatos tévhitek okozhatnak ellenállást a szervátültetéssel szemben.

Amennyiben a hitünk nemcsak bizalom, hanem ismeret is, mégpedig annak helyes ismerete, amit Isten nekünk az Ő igé-

jében kijelentett, akkor biztosak lehetünk abban, hogy a szervátültetés semmilyen akadályt nem fog jelenteni Istennek a feltámadásunkra és örök életünkre tett ígéretének beteljesedésében.

Feltételek, ajánlások

Református egyházunk hálát ad Istennek, hogy a szervátültetés – mint életmentő eszköz – a gyógyítás szolgálatában áll, bizonyos feltételek betartásával. Öt életfeltétel, öt szempont tiszteltetését végző orvosok, a befogadó beteg és családja, valamint a donor és családja lelkére:

1. Nem szabad erőszakkal (kriminális cselekménnyel) donorrá tenni senkit, még akkor sem, ha fogyatékos.

2. A szervhiány vitalizmus jegyében nem kell foggal-körömmel ragaszkodni az élet mindenáron való fenntartásához. Élettünk végső célja az örök élet.

3. A szervhiány láttán hangsúlyozzuk: korhatár, társadalmi rang, fizetőképesség ne befolyásolja az igazságos elosztást.

4. A várólistán maradt betegben nemcsak a donor megtalálásának reményét, hanem az örök élet reménységét is erősíteni kell.

5. Tanácsoljuk egyházunk tagjainak: haláluk esetén jó lelkiismerettel járuljanak hozzá, hogy szerveiket átültetés céljából felhasználják.

Még egy intelem megfogalmazódik egyházunk idevonatko-

zó tanításában: óvakodjunk mindenféle manipulációtól. Azaz, amennyire igyekszünk ledönteni a szervátültetés útjában álló falakat, ugyanannyira igyekszünk óvni mindenkit az ilyen esetekben felmerülő kísértésektől. Olyan érdekek húzódnak meg a szervátültetés mögött (mint például a viszonylag könnyű pénzszerezés lehetősége), amelyek befolyásolhatják akár az orvosokat, akár a potenciális donorokat. Ez pedig mások befolyásolására, manipulálására ösztönözheti őket. Fontoljuk meg a következőket: súlyosan téved, aki a szervfelajánlást és a szervbefogadást merőben jogi kérdésnek tekinti. Számos erkölcsi és lelki vonzata is van. Aki a felajánlás helyett önző módon azt mondja: „a testem az enyém!”, az önmagát manipulálja. Az a törvényhozás, amely nem szabályozza a szervekereskedelmet, végső soron mindenkit manipulál.

Egyházunk kéri tagjait, mivel a szervátültetés Isten ajándéka, az a felebaráti szeretet értelmében ne csak önkéntes, hanem ingyenes is legyen.

Reformáció ünnepén Luther Márton egyik felszólításának rövidítését idézem: „Semper reformanda!”, azaz „mindig megújulni!” Adja Isten, hogy tudjunk ennek eleget tenni, nemcsak az egyházi életben, hanem a szervátültetéshez való viszonyulásunkban is.

Ágoston-Palkó Attila
szászfenesi lelkipásztor

Inkubátorban keresztelni – lelkészek a kórházi betegágyaknál

Egész Kolozsváron csak két református kórházlelkész dolgozik

DÉZSI ILDIKÓ

Kórházlelkész és kórházi beteg – különleges találkozások ezek – két idegen egymásba kapaszkodása a bizalom kimondott vagy kimondatlan szavain át. Furcsa kettőssége a reményvesztettségre okot adó helyzetnek és a remény táplálásának, ujjlenyomata egy emberközeli világnak, amelyre mindannyiunknak szükségünk lenne, nemcsak a kórházi ágyon. Kevesen vannak, márpedig munkájuk időigényes

Buzogány Emese: előfordul, hogy a beszélgetésből én merítek erőt

– nem holmi kipipálásra váró normafeladat. Emese és Gyöngyi tulajdonképpen kórházi alkalmazottak: egyikük a megyei kórházé, másik az onkológiáé. Vákár István, a Kolozs Megyei Tanács alelnöke elmondta: több mint egy éve kérte a megyei tanácsnál további 8 kórházlelkész alkalmazását, ám erre Bukarestnek is rá kellene bólintania. Az egészségügyi állásokat köztudottan befagyasztották, így előre nem sok esély mutatkozik a kórházlelkészek számának növelésére.

Fehér köpenyben igyekszik felénk a megyei kórház bejáratához Buzogány Emese, aki húsz éve gondos lelkiápolója a kórházban fekvő rászorulóknak.

– Már teológus koromban szerettem emberekkel beszélgetni, megismerni őket, ha gondjuk volt, próbáltam segíteni. Tanulmányaim befejezése után vallásos tanárként dolgoztam addig, míg az akkori püspök, Csiha Kálmán úgy gondolta, alkalmas lennék a kórházi munkára. Elkezdtem a beteglátogatást, és egyre inkább azt éreztem, hogy kegyelmi ajándékot és karizmát adott ehhez nekem Isten. Sokat jelent számomra, ha úgy érzem, jókor jó helyen vagyok, jó találkozásoknak, beszélgetéseknek lehetek része, és úgy érezhetem, hogy segíteni tudok a rászorulóknak azokban a helyzetekben – mesélt a kezdetekről.

Nagyon sok kórházi beteg válsághelyzetben van, érzelmi-összezavarodott, kétségbeesett, időnként nem látja reálisan a helyzetét. Ilyenkor próbál segíteni a kórházlelkész, tisztázni, más szempontból láttatni a dolgokat. – A beszélgetések során általában hamar kiderül a betegek gondolata, és sokszor megjegyzik: már azzal is segítettem, hogy meghallgattam

őket – mondta Emese. Emellett a kórházlelkész feladatai közé tartozik az igeolvasás és a betegekért való imádkozás is, ami külön megtiszteltetés számára, és hálás Istennek, hogy meghallgatja imádságait. – Ennek számos jelét láthattam már a betegek gyógyulásában, a családi vagy másfajta kapcsolataik rendeződésében, de előfordult már, hogy nem olyan halált adott nekik Isten, amitől rettegtek. Mikor például Kispál Csillát hallgatom, aki ikreket szült néhány hete, akkor lelkiemben feltöltődöm. Az ikrek – kislány és kisfiú – 30 hétre születtek, koraszülöttként inkubátorba kerültek válságos állapotuk miatt, a gyomorvérzésen átesett kisfiúnak nem voltak túl jó előrejelzései. Ekkor ajánlottam fel, hogy megkereszteljem őket, amibe rövid gondolkodás után beleegyezett. Érdekes élmény volt inkubátorban keresztelni. A kezem fertőtlenítését követően vízbe mártottam az ujjam, benyúltam az inkubátor ablakocskáján és keresztet rajzoltam a homlokukra, majd arra kértem mindenkit, imádkozzon a családért. Most már egész jól vannak a gyermekek, a kislányt rövidesen felviszik a kórterembe, és ott lehet az anyukával. Sok ilyen esetem volt, mikor éreztem, hogy Isten meghallgatja az imádságomat, és ez örösi ajándék. Nagyon hálás vagyok azért, hogy ilyen élményeim vannak, nem is tudom elképzelni az életemet ilyen Istenre hagyatkozás nélkül – vallotta.

– Nagyon kevés lelkész érzi úgy, hogy végezni tudná ezt a fajta munkát. Valaki bányamunkának, más vakrepülésnek nevezte – mindkét kifejezés illik rá, mert nem tudjuk, mi vár ránk az ajtó mögött. Vegyes a fogadtatás, olykor már a református felekezetűek iránti érdeklődés is felbőszíti a többségi nemzet tagjait, sokszor gúnyolódnak, de az is gyakran előfordul, hogy más felekezetűek kérdeznek rá, amiért ők nem reformátusok, nem foglalkozunk-e velük, ilyenkor is szívesen maradunk beszélgetni – mondta Emese, aki szerint a magyar betegek zöme református, elenyésző számban vannak unitárius felekezetűek, valamint több a katolikus, kevesebb az evangélikus, a neoprotestáns. – Szükség lenne még kórházlelkészre, viszont az egyháznak nincs erre anyagi kerete. Egyes teológusok önkéntesként segítenek, negyedéven kötelező a kórházi lelkigondozás, amikor csoportosan mennek kórházakba, öregotthonokba. Minisztériumi vonalon is lehetetlennek tűnik újabb kórházlelkész alkalmazása. Jeleztük a helyi és megyei hatóságok illetékeseinek is az erre vonatkozó igényt, de egyelőre nincs előrelépés – tette hozzá.

A kórházlelkész csak másodhegedűs

Balogh Gyöngyi hat éve dolgozik az onkológián, mégis képes naponta Isten megtartó erejétől vezérelve reményt adni a dagadt betegeknek, akiket csütörtökön esténként istentiszteletre gyűjt össze. – Férjemmel külföldön éltünk öt és fél évet az egyetem elvégzése után, ott csak néhány bibliaóra erejéig végeztem lelkészi munkát, a családra összpontosult az életem. Itthon szükségem volt egy átmeneti időszakra, amíg felzárkóztam ehhez a világhoz, ehhez az élethez. Míg a gyermekeink kisebbek voltak, nem is igazán kerestem nagyon intenzív munkát. A hosszas otthonülés után örültem a kórházi állásnak, bár mindenhol azt hallottam, hogy ezt a munkát nem lehet sokáig bírni – mesélt a kezdetekről.

– Idegen emberekkel találkozom, kapcsolatokat építek, ha nyitottak rá, és egyre inkább azt tapasztalom, hogy kívülállóként csak akkor nyújthatok nekik valamit, ha már nem vagyok számukra idegen, és létrejön egyfajta bizalmi kapcsolat – beszélt a munkájáról. – Változó, hogy mennyire igénylik a kiszolgáltatott élethelyzetben levő betegek a kórházlelkész segítségét. Meghatározza az emberek hozzáállását az egyházi kötődésük, a személyiségük típusuk. Ha valakinek rossz tapasztalatai vannak az egyházzal kapcsolatban, akkor nem óhajtja a kórházlelkész jelenlétét, és bár én nem „cipelem a hátamon” az egyházat, elutasítja a közeledésem. Meghatározó, hogy milyen típusú emberek zárkóztak, nyitottak, szeretnek beszélgetni vagy nem, nehezen oldódnak fel, könnyen kapcsolatot teremtenek, van-e téma, amiről beszélgetni. Nagy megtiszteltetés, ha megnyílnak – mesélt a tapasztalatokról.

Formális keretei szerint mindennapi munka a kórházlelkészé, de nem lehet napi nyolc órában végezni már csak azért sem, mert folyamatosan alkalmazkodni kell a kórházi időpontokhoz, orvosi vizitekhez, kezelésekhöz. És mivel az elsődleges cél a testi gyógyítás, a kórházlelkész csak másodhegedűs az egészségügyi intézményben.

„Folyamatos élet-halál harc részese vagyok”

– Önmagában az egész munka meghatározza az ember életét, folyamatos élet-halál harc részesevé válik, amikor az onkológiára lép. Nagyon sokat kapok a betegektől, de nagyon sokat el is veszek. Mindenki az életéért küzd, azok ragadnak meg, építenek engem, akiknél megérzem valami másságot a többivel szemben. Abban, ahogy megéli a páciens a betegséget, ahogy Istenbe kapaszkodik, Istenre hagyatkozik, ahogy látom fejlődését a neki kijelölt úton – fogalmazott Gyöngyi. – Mindenki reménykedik, akit az onkológián kezelnek, de én mindig egy más reményről próbálok beszélni nekik, egy Krisztushoz kapcsolódóról. Abban hiszek, hogy az ember, ha meghal is, él, ezt a reményt szeretném valahogy az embereknek tolmácsolni, és az azonos lelki frekvenciájú betegek ezt megérik. Nem könnyű ez a váltás nekik, mert a reménységük mindig a gyógyulásra néz. Ezt senkitől nem szeretném elvenni, de nem táplállok bennük hamis reményeket. Akinek rákos daganata van, annak óhatatlanul szembe kell néznie azzal, hogy meghalhat. A kérdés ilyenkor az, hogy reménysége túlnéz-e a halálra, vagy csak addig lát, míg lehunytja a szemét. Nem szoktam azzal biztatni a betegeket, hogy meggyógyulnak. Arról beszélek, hogy bármilyen lesz az útjuk, ha hisznek Istenben és megbíznak benne, akkor ott van velük, és semmi nem tudja elszakítani őket ettől a belső kapcsolattól – tette hozzá Gyöngyi.

Ki segít a segítőknek?

– Nem tudok teljesen elvonatkoztatni a munkámtól, és nem is akarok. Különösen délelőttönként jutnak eszembe az előző napi találkozások, és imádkozom a betegekért. Időnként lelkileg megterhelő ez a munka, de sok erőt ad hozzá Isten – beszélt a nehézségekről. – Nagyon fontos számomra a napi áhítat, az igeolvasás és ima, amellyel készülök a szolgálatra. A takarítás és zenehallgatás is kikapcsol, de áhítatos és imádságos könyvek olvasása is segít. Emellett az itthoni jó hangulat megteremtésével a gyerekeim is sokat segítenek – beszélt a feltöltődési lehetőségekről Buzogány Emese. – A betegek elismerése és szeretete megfizethetetlen. Ráéreznek, ha valakiben van empátia, és bizalommal vannak iránta. Nem

is olyan rég mondták nekem: mintha angyal ülne velük a kórteremben. Időnként előfordul, hogy nagyon fáradtan érkezem, és a beszélgetésből én merítek erőt. Valamilyen szintű pszichológiai és emberismeretre is szükség van, de egyre inkább azt tapasztalom: sokkal több hasznát veszem, ha Isten igéjét olvasom, mint a pszichológiai szakkönyveket – hangsúlyozta.

– A visszajelzések éltetik az embert, amikor a beteg azt mondja, jó volt a találkozás. Tu-

Balogh Gyöngyi: ebben a munkában nem lehet megöregedni

lajdonképpen lemérhetetlen az ilyen jellegű munka – mondta Balogh Gyöngyi. – Mióta nem keresem az eredményeket, azóta sokkal felszabadultabb vagyok, sokkal inkább tudom önmagam adni. Isten mindig gondoskodik róla, hogy küldjön valamilyen jelet, ami arról tanúskodik, hogy nem volt hiábavaló a munkánk. Szerettem, amikor érzelmileg feltöltődhetek, megteremttem magamban a lelki egyensúlyt, harmóniát, enélkül képtelen vagyok dolgozni, mert bár önmagam adom, nem nyújthatok mást mint feszültséget, békétlenséget, frusztráltságot. Meg kell tanulni elvonatkoztatni, bár teljesen nem lehet elvonatkoztatni ettől a munkától. Lehet meghatározó ebben az is, hogy nő vagyok, és érzelmekkel dolgozom, másképp élem meg a dolgokat, mint egy férfi – hangsúlyozta. – A segítő munkában az ember minél többet ad magából, annál hamarabb kiég, ilyen munkaterületre pedig ez fokozottan érvényes. Én is keresem az utam, megvannak a magam harcai, de azt elmondhatom, hogy nem lehet ebben megöregedni, mert sokat elvesz az élethől – tette hozzá. – Nagyon sokat jelent a családom, a gyermekeim támogatása, tulajdonképpen ez az egyik erőforrásom. Ezenfelül erőt meríthetek a biztos közösségi háttérből, ahol feltöltekem, ahol elmondhatom a munkám kapcsán megélt örömeimet, nehézségeket. Sokszor feltöltözem maguk a betegek is, a belőlük áradó erő. Nemrég találkoztam egy műtétjéből lábadozó unitárius néniel, aki közösségi rendezvények állandó szereplőjeként, a kórházi ágyán szavalt nekem, ami hihetetlen erőforrást jelentett. Az élet apró szépségei előttünk vannak, csak meg kell látni őket – mondta mosolyogva.

Százéves kolozsvári templomok

Születésnapján ajándékozott a Kakasos templom

■ Egyházunkat II. Rákóczi György fejedelem alapította 1654-ben, aki egy kőházat templomnak rendeztetett be, valószínűleg a mai sörgyár környékén. Az 1658-as tatárok általi pusztítás, a monostori külváros felgyújtása a fiatal eklézsia pusztulását okozta. Az 1664–1702 közötti időszak a második templomépítés és restaurálás kora. A XVIII. század eleji háborús viszonyok közepette a kis templom ismét elpusztult. A következő időszak a kolozsmonostori református eklézsia hanyatlásának kora (1710–1755), amelyet a megmaradt vagyon és a hívek összegyűjtése, a templom újraépítési kísérlete jellemez. A környéki új tulajdonosainak, az ide telepített jezsuitáknak állandó ellenséges viszonyulása és a hívek egy részének elköltözése arra kényszerítette az ekléziát, hogy monostori javait 1755-ben eladja a jezsuitáknak. A kolozsmonostori eklézsia új-jászületésére 1896-ban csillant fel a remény, amikor Turgyán Györgyné buzgó református asszony egyszerű kis házának szobájában minden vasárnap összegyűltek az imádkozni akaró református hívek. Itt hat esztendőn át dr. Kecskeméthy István teológiai tanár tartott istentiszteleteket.

A századfordulón a kolozsmonostori reformátusok egyre népesebb tábora a kolozsvári egyházközséghez eljuttatott beadványban igényelt imaházat és iskolát. A presbitérium 1903 áprilisában határozott a Monostori út 78. szám alatti, gróf Nemesféle ősi főúri kert telkének megvásárlásáról, a rajta lévő udvarházzal együtt. 1904. október 31-én dr. Bartók György püspök felszentelte az átalakítással létrehozott új imaházat.

Ekkoriban jöttek létre az egységes vezetésű kolozsvári

református egyházközségben a parokiális (lelkészi) körök, így a monostori (felsővárosi) is (a belvárosi, alsóvárosi és hidelvei mellett). Az új imaház ünnepeken zsúfolásig telt, de csak 90–100 embert tudott befogadni. A presbitérium úgy határozott, hogy bővítés helyett építsenek új templomot, a meglévő épületet pedig alakítsák át iskolává és paplakká, de a megoldás egyre halasztódott. Az 1908-ban Spáda János neves építőmester által bemutatott, majd a presbitérium által módosításokat tartalmazó és csökkentett költségvetést igénylő terv 1910-ben elfogadott változata nem kapott felsőbb hatósági jóváhagyást.

A terv a parokiális tanács határozata nyomán bírálattal céljából Kós Károly sztánai műépítészhez került, aki új tervvázlatot készített – a hagyományos magyar építészeti formák, anyagkapcsolatok és funkcionális elemek használata révén új magyar építészeti stílust teremtett. A tervet a tanács 1912. július 28-án elfogadta. 1913. június elején elkezdődött az építkezés. Minden szintű vezető személyiség, köztük dr. Kolosváry Bálint egyházközségi főgondnok és Aracs István parokiális helyettes lelkész buzgón munkálkodott, így a templom év végéig elkészült, 1914. március 22-én felszentelték. Ezután jelentősen javult a templomlátogatás, vasárnaponként és ünnepnapokon 250-300 hívő volt jelen, minden reggel tartottak istentiszteletet, úrvacsorát vettek az év folyamán 1200-1500-an (beleértve a Karolina kórházat és a városi szegényházat is), bibliaórákat, gyermek-istentiszteleteket (vasárnapi iskolával) tartottak, a szegényeket és hadba vonultak gyermekeit segélyezték. A gyülekezet létszáma 3000 fölé emelkedett.

Kimagasló lelki atyja, gondozója volt a felsővárosi gyülekezetnek Deák Ferenc, aki püspöki kinevezés alapján 1920. október 10-én vette át a parokiális kör vezetését. 1927. december 4-én rendes lelkészé választották. Tíz éven keresztül töltötte be az egyházközség iskolaszéki elnöki tisztségét is 1937 augusztusáig, amikor egyházközségi lelkészelnökké választották. Rendszeresen közölt írásokat a *Reformátusok Lapjában* és *Református Szemlében*. Férfi- és leányszövetség alakult, a 150-170 tanuló által látogatott, 1908-ban létesített elemi iskola új, négytantermes épületet kapott 1931-ben.

1946. január 1-jével a felsővárosi parokiális kör önálló egyházközséggé alakult. Deák Ferenc majd fél évszázadon át, 1968 nyaráig volt lelképásztora, utána dr. Molnár Dezső következett (1988-ig), majd dr. Pap Géza, akinek püspöki megbízatása alatt helyettes lelkész volt Sögor Géza (2000–2010) és Ballai Zoltán (2011–2012).

A centenáriumi évfordulót a csodálatos templom megújulva várta. A '70-es években is történetek helyreállítási munkálatok még Kós Károly közvetlen felügyeletével, az utóbbi években megerősítették a tetőszerkezetet, a tetőzet eternitlapjait Zsolnay-cserepekre cserélték, a régi nyílászárókat jó hőszigetelést biztosítókat váltották fel, megújult a padlózat, villanyhálózat és a festés kívül-belül, valamint az udvar. A kétnapos ünnepség során bemutatták Szigeti László presbiter *A Kolozsvár-Felsővárosi Egyházközség története*, illetve dr. Molnár Dezső egykori lelképásztor visszaemlékezéseit tartalmazó, *Mintha repülnék* című köteteket. Emléktáblát lepleztek le a templom mögötti, egykori református elemi iskolának 1931–1948 közötti helyet

A kolozsmonostori református gyülekezet 359 éve alakult

adó épület falán, illetve a templom százéves évfordulója és teljes felújítása alkalmából Makkai János által készített jubileumi emléktáblát a templom bejárati csarnokában. Az ünnepi istentiszteleten dr. Bibza Gábor esperes és Kató Béla püspök hirdetett ígét. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Répás Zsuzsanna magyarországi nemzetpolitikaért felelős helyettes ál-

lamtitkár, Magdó János kolozsvári magyar főkonzul, Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, Horváth Anna kolozsvári alpolgármester, és a hollandiai Zuidhorn testvérgyülekezet mintegy 30 fős küldöttsége. Kós Károly iránti hálája jeléül a presbitérium 50 ezer lejes adományt különített el a sztánai Varjúvár felújítására.

Szigeti László presbiter

Szamosfalvi templom százezer téglából

■ Ez a százéves templom a gyülekezet harmadik temploma. Az első 1530-ban épült, 1730-ig használták a reformátusok. A második templom 1788-ban épült, közös fedél alatt volt az iskola és a lelkészi lakás, fatornyán csengőhöz hasonló két kis haranggal. A gyarapodó gyülekezet számára túl kicsinek bizonyult. Az isteni gondviselés keze rámutatott egy Panajott-örökösök tulajdonát képező, 310 négyzetöles belső-ségre, s elhangzott az isteni szó az egyházközség jakobjaihoz: Ezt a helyet neked adom és a te utódaidnak. Az egyházközségi közgyűlés ezt a belsőséget 2100 korona összegben megvásárolja, és ide hajlékot épít az Úrnak. Belügyminiszteri engedéllyel országos gyűjtés kezdődik. Az egyházközség földműveléssel foglalkozó tagjai lelkesedéssel, Istenbe vetett hittel bejárják az országot és felemelik kéro szavukat mindazokhoz, akik gazdagok a hitben és a jó cselekedetekben. Először kevesebben, majd egyre többen vállalják a gyűjtést, nemcsak idehaza, Erdélyben, hanem Magyarországon és Amerikában is. A gyűjtés 1911 tavaszáig folytatódik,

és ennek eredményeképpen összegyűlt 16 943 korona, amely összeg a kamatokkal együtt az építés kezdetéig, 1913. április 18-ig megközelítette a 18 ezer koronát. Az ún. tőke- és adósegélyalapok megszerzésével és az Erdélyi Református Egyházkerületől 15 ezer koronás kölcsön kilátásba helyezésével sikerült nem csak a templom építésében, hanem a paplak felújításában is reménykedni. 1913. január 12-én a presbitérium Brezló Péter kolozsvári kőműves és ácsmester ajánlatát fogadta el.

Szamosfalva első református temploma 1530-ban épült

Január közepétől február végéig behordták a hajlék alkotóköveit, több mint százezer téglát a kolozsvári téglagyárakból. A helybéli románok közül is minden felszólítás nélkül sokan segítettek. 1913. április 18-án Moll Elemér városi mérnök vezetésével a felettes hatóságok megbízása folytán kezdetét veszi az építés, melynek befejeztével 1913. szeptember 19-én az egyházi, október 24-én a vármegyei hivatalos átadás-átvétel is megtörténik. A gyűjtésben, a közmunkák végzésében részt vevők és az ado-

mányozók neveit megörökítették az egyházi nyilvántartások. Ma már senki sem él azok közül, akik 1913. október 26-án a felszenteléskor jelen voltak, de élnek az utódok. Dr. Kenessey Béla püspök szentelte fel a megépített Isten házát. A felszenteléskor Muzsnay Miklós szamosfalvi lelképásztor így beszélt: „Hiszem, ha nem Isten nevében szólnék, akkor bizonyára riadómorajjal mozdulnának meg e hajlék alkotókövei, figyelmeztetve arra, hogy egyedül csak Isten neve, az Istenbe vetett hit adhatja meg az emberi léleknek azt az erőt, amellyel munkálkodhatunk és küzdhetünk, nem rettenve vissza semmi akadálytól.”

Az építés óta eltelt évszázad alatt a templomot többször renoválták, legutóbb 2009–2010-ben: kívül-belül újravakolták, cserélték a tetőszerkezetet, a tornyot rézlemezzel, a templomtetőt cseréppel fedték. A padokat, az úrasztalát, a világítótesteket újakra cserélték, a toronyra órákat szereltek. 2008-ban elkészült a 103 méter hosszú új kerítés. A templomjavítási munkálatok költségeit a gyülekezet hívei, a hidelvei, felsővárosi, íriszi, tóvidéki, törökvágási egyházközsé-

gek, a szamosfalvi ortodox egyház, a kolozsvári egyházak vagyongökössége, holland testvéreink ruhaszállítmány-segélyekkel, román szomszédok és a román kormány vallásügyi államtitkársága fedezte.

Az orgonát 1922-ben hozták Nagyváradról, addig az 1888-ban Szász Domokos püspök adományozta harmóniumot használták. 1944 őszén az orgona megrongálódott, használhatatlanná vált. 1960-ban Mesnyi János marosvásárhelyi mester megjavította, október 30-án dr. Dávid Gyula felszentelte. Többszöri javítás, hangolás után ma is jól működik. A toronyban két harang van, a 155 kilós kis harangot Muzsnay Miklós és felesége ajándékozták 1913-ban a gyülekezetnek. A nagy harangot 1917 nyarán elvitték, a 312 kilogrammos új nagy harang beszerzési ára közadakozásból gyűlt össze, 1957. július 7-én szentelte fel Vásárhelyi János püspök. 2010-től a harangzás villamosítva működik.

A százéves jubileum alkalmából a presbitérium emléktáblát készíttetett.

Péntek Márton szamosfalvi lelképásztor